

CONFORM CU ORIGINALUL

Parlamentul României
Senat

ÎNTREBARE

Adresată: Domnului Florin-Vasile Cîțu – Prim-ministrul României

Domnului Bogdan Aurescu – Ministrul Afacerilor Externe

De către senator: Claudiu-Richard Târziu – președinte al Comisiei pentru românii de pretutindeni

Circumscripția electorală: nr. 42 – București

Grupul parlamentar: Alianța pentru Unirea Românilor

Ședința Senatului din data de: 31.03.2021

Obiectul întrebării: *Restituirea proprietăților Mitropoliei Basarabiei – prioritate a condițiilor rezonabile pentru acordarea de ajutor nerambursabil Republicii Moldova.*

Stimate domnule prim-ministru,

Stimate domnule ministru,

În perioada 25-28 martie 2021 am întreprins o vizită de lucru în Republica Moldova, în calitate de președinte al Comisiei pentru românii de pretutindeni din Senatul României. Cu această ocazie am vizitat Episcopia Basarabiei de Sud și Arhiepiscopia Chișinăului, eparhii constitutive ale Mitropoliei Basarabiei (Patriarhia Română), unde am purtat discuții cu Preasfințitul Părinte Veniamin Goreanu, Episcopul Basarabiei de Sud, și, respectiv, Înaltpreasfințitul Părinte Petru Păduraru, Arhiepiscop al Chișinăului, Mitropolit al Basarabiei și Exarh al Plaiurilor.

În cadrul întrevederilor de lucru avute la Cahul și Chișinău, înalții ierarhi români mi-au adus la cunoștință că, în anii anteriori, Mitropolia Basarabiei a făcut apel în mod repetat la autoritățile României, prin intermediul Ambasadei României la Chișinău, ca Statul român să aducă chestiunea

restituirii proprietăților și arhivelor bisericești spoliaste de sovietici pe agenda dialogului interguvernamental și interstatal moldo-român. Ierarhii români au subliniat că cererea legitimă a Mitropoliei Basarabiei a rămas până acum fără niciun ecou practic la București.

România a fost și este unul dintre principalii susținători ai Guvernului Republicii Moldova, căreia îi pune la dispoziție necondiționat ajutoare financiare nerambursabile. Totodată, alți finanțatori ai Republicii Moldova, cum ar fi, bunătoară, Comisia Europeană, condiționează rezonabil acordarea ajutoarelor financiare prin promovarea reformelor instituționale și respectarea principiilor și normelor statului de drept.

Republica Moldova este succesoare locală și în parte a fostei Uniuni a Republicilor Sovietice Socialiste (URSS), fiind responsabilă, în teritoriul său, pentru repararea actelor de injustiție comise de statul pe care îl succede oficial.

Mitropolia Basarabiei, autonomă și de stil vechi, cu reședința în Chișinău, parte inseparabilă a Patriarhiei Române, este singura instituție românească interbelică reactivată la răsărit de Prut după căderea Uniunii Sovietice. Potrivit datelor furnizate de către Biserică, circa o treime din corpul social al Republicii Moldova este constituit în prezent de aderenți ai Mitropoliei Basarabiei, numărul acestor aderenți înscriindu-se pe o linie ascendentă fermă și constantă. În ecuația geopolitică și geospirituală a regiunii din ultimelor trei decenii, Mitropolia Basarabiei reprezintă o resursă esențială, inepuizabilă și vizibilă a unității transpolitice a Lumii Românești. Ea este un agent integrator și un factor de reorganizare a spațiului spiritual românesc de la răsărit de râul Prut.

Reactivată la 14 septembrie 1992, reprimată în comuniunea Patriarhiei Române la 19 decembrie același an și înregistrată juridic de guvernul Republicii Moldova abia la 30 iulie 2002, sub presiune internațională, ca urmare a unei Hotărâri CEDO, Mitropolia Basarabiei este principala entitate bisericească căreia Chișinăul refuză să-i restituie arhivele și proprietățile spoliaste de regimul sovietic ocupant și deținute de guvernul Republicii Moldova. Altor culte religioase le-au fost restituite proprietățile confiscate de sovietici.

Mitropolia Basarabiei a fost recunoscută oficial, printr-o decizie definitivă a Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova din 2004, drept singura „*succesoare spirituală, canonică, istorică a Mitropoliei Basarabiei care a funcționat până în anul 1944 inclusiv*”, ceea ce presupune, în consecință, revenirea la situația anterioară anului 1945.

Patrimoniul Mitropoliei Basarabiei confiscat de sovietici cuprinde în special imobile cu destinație profană estimate la o valoare actualizată de circa 1,5 miliarde de euro. O valoare inestimabilă o au arhivele Mitropoliei Basarabiei confiscate în 1946 de la Craiova de către Comisia de armistițiu, evacuate la Chișinău și deținute în prezent de statul Republica Moldova ca succesor în parte al fostei URSS.

Consider că nerestituirea proprietăților Mitropoliei istorice a Basarabiei spoliata de statul sovietic ocupant și deținute și gestionate de Guvernul Republicii Moldova este o formă de limitare a dreptului Mitropoliei Basarabiei la existență, întrucât acest drept presupune implicit dreptul de proprietate, după cum dreptul de proprietate presupune implicit dreptul la existență.

Sunt de părere că România, ca stat național care își asumă constituțional și legal obligații de sprijinire a românilor de peste hotare, nu-i poate îngădui guvernului Republicii Moldova să trateze Biserica Ortodoxă Română din Basarabia la fel de nedrept cum a tratat-o Uniunea Sovietică ocupantă care i-a spoliat patrimoniul.

Folosesc prilejul pentru a cere Guvernului României și Ministerului Afacerilor Externe să acorde o atenție deosebită chestiunii restituirii de către guvernul Republicii Moldova a proprietăților Mitropoliei Basarabiei, transformând această chestiune în obiect prioritar al condiționărilor rezonabile pentru acordarea în continuare de către România a generosului ajutor financiar de care beneficiază Chișinăul.

Având în vedere cele expuse mai sus, vă rugăm respectuos să ne transmiteți:

1. De câte ori, când anume și în ce formă a adus Guvernul României, respectiv, Ministerul Afacerilor Externe, chestiunea restituirii proprietăților imobiliare și arhivistice ale Mitropoliei Basarabiei, spoliata de fosta URSS și deținute de Guvernul Republicii Moldova, pe agenda bilaterală interstatală și interguvernamentală a Bucureștiului și Chișinăului.
2. Dacă Statul Român a adus, prin reprezentanții săi legali, chestiunea patrimoniului său arhivistic și imobiliar spoliat de statul sovietic ocupant și deținut în prezent de Guvernul Republicii Moldova pe agenda organizațiilor și instituțiilor europene cu preocupare în domeniu (Consiliul Europei, Comisia Europeană, OSCE etc.).
3. Care este punctul de vedere al Guvernului României și, respectiv, al Ministerului Afacerilor Externe asupra necesității și posibilității condiționării rezonabile de către București a acordării ajutoarelor financiare nerambursabile Chișinăului prin restituirea de către Guvernul de la Chișinău a proprietăților și arhivelor bisericești spoliata de sovietici.
4. Ce decizii politice sau juridice și ce acțiuni practice au în vedere Guvernul României și, respectiv, Ministerul Afacerilor Externe, în afara procesului de finanțare nerambursabilă a Guvernului Republicii Moldova, pentru a determina Chișinăul să-i restituie Mitropoliei

Basarabiei, ca parte a Bisericii Ortodoxe Române, patrimoniul ei imobiliar și arhivistic deținut și gestionat de Guvernul Republicii Moldova.

Vă rugăm să transmiteți răspunsurile dumneavoastră în scris.

29.03.2021

Senator Claudiu-Richard Târziu